

Læsespots

LÆSESPOTS

INSPIRATION TIL LÆSEOPLEVELSER I SFO

INDHOLD

Forord	4
Appetitvækkere	5
Halloween – jagten på heksen Huldas ting	6
Find Karla!	7
Piraten Villads	8
Tømmerflåde	9
Børnenes rekordbog	10
Bagelæsning	11
Gådeløb	12
Massagehistorier	13
Læseløb	14
Aktive eventyr	15
Læs ved bålet	16
Halloween – slip kreativiteten løs	17
Høst i nutiden og oldtiden	18
Højtlæsning med naturens lyde	19
Læsehule udenfor	20
Eventyr med QR-koder	21
Læsefilm	22
Ærkemestertårnet	23
Eventyrleg	24
Leg en bog	25
Tips til højtlæsning	26
Tips til ordlege	27
Find hjælp og inspiration	29
Bilag	30

FORORD

Dette inspirationskatalog er blevet til i forbindelse med projekt Læsespots. Her har pædagoger i samarbejde med biblioteksformidlere og børn fundet og udviklet sjove, kreative og inspirerende læseaktiviteter, der nemt kan bruges i SFO'ernes hverdag. Målet med aktiviteterne er at styrke læselyst og læsefællesskaber hos børn i 0.-3. klasse gennem en legende og oplevelsesbaseret tilgang.

Aktiviteterne er præsenteret som opskrifter, så det er nemt at gennemskue, hvad de handler om og indebærer af tidsforbrug, forberedelse, materialer mm. Til nogle aktiviteter skal der bruges samtalekort, afkrydsningssedler og lignende. Disse findes som et bilag i et separat tillæg til kataloget. Hver læseaktivitet har sit eget signaturbillede. I inspirationskataloget er der en side, hvor disse signaturbilleder er samlet. Tanken er, at man som pædagog kan bruge denne side sammen med børnene og give dem mulighed for at vælge, hvilken aktivitet der skal sættes i gang: Tag siden frem og lad børnene pege på det, som de synes ser spændende ud. Siden er sendt ud i A3 sammen med kataloget, så den nemt kan printes og hænges op som plakat.

Foruden opskrifter på læseaktiviteter indeholder kataloget også nogle sider med tips til højtlesning, bogsamtaler og ordlege – helt simple aktiviteter, der nemt kan iværksættes og vil vække stor begejstring og lyst til at dykke ned i den gode historie.

Opfordringen skal til sidst lyde på at printe kataloget og sætte det i en mappe på et synligt sted – måske i SFO'ens Læsespot – så det kan inspirere i hverdagen.

FAKTA OM PROJEKT LÆSESPOTS

Projekt Læsespots er sat i verden, fordi læseoplevelser og gode historier kan berige børns liv på et utal af måder. Børns læselyst er imidlertid under pres. Derfor er der iværksat en landsdækkende indsats i skoleåret 2020-21, hvor biblioteker og SFO'er i 35 kommuner samarbejder om at skabe læselyst og læsefællesskaber for og med børn i 0.-3. klasse. Indsatsens projekter støttes af Slots- og Kulturstyrelsen.

I Viborg Kommune samarbejder Viborg Bibliotekerne med alle 27 SFO'er om at udvikle læseaktiviteter, fysiske Læsespots, hvor det er hyggeligt og rart at læse – og det, vi kalder et "SFO-bibliotek". Det består af samlinger af bøger og andre materialer, som cirkulerer mellem SFO'erne. På den måde skulle børnene gerne få nye læseoplevelser at dykke ned i med jævne mellemrum.

APPETITVÆKKERE

HALLOWEEN
-jagten på heksen Huldas ting

s.6

FIND KARLA!

s.7

**Piraten
Willads**

s.8

TØMMERFLÅDE

s.9

**BØRNEBOK
REKORDBOG**

s.10

**BAGE-
LÆSNING**

s.11

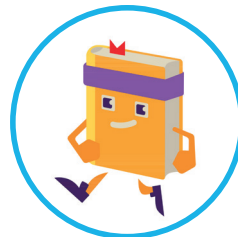
GÅDELØB

s.12

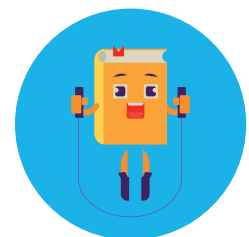
Massagehistorier

s.13

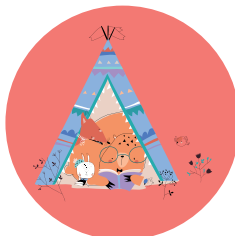
LÆSELØB

s.14

**AKTIVE
EVENTYR**

s.15

LÆS VED BÅLET

s.16

HALLOWEEN
- slip kreativiteten løs!

s.17

**HØST I NUTIDEN
OG OLDTIDEN**

s.18

**Højlæsning med
naturens lyde**

s.19

**LÆSEHULE
UDENFOR**

s.20

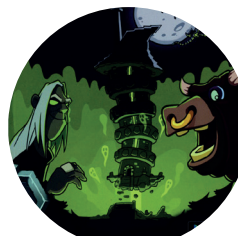
**EVENTYR MED
QR-KODER**

s.21

LÆSEFILM

s.22

**ÆRKEBESTER-
TÅRNET**

s.23

Eventyrleg

s.24

LEGENBOG

s.25

HALLOWEEN

-jagten på heksen Huldas ting

Varighed: Min. 30 minutter

Alder: 0. - 1. klasse (kan tilpasses ældre børn)

Placering: Udendørs

Materialer

En bog med en Halloween-historie. Det kunne være:

- "Liva og Louis holder Halloween" af Ruth Wielockx
- "Villads fra Valbys uhyggelige Halloween" af Anne Sofie Hammer
- "Vitello tigger en masse slik" af Kim Fupz Aakeson

Print af billeder (tillæg til katalog med bilag s.3-4)

Print af afkrydsningsskema (tillæg til katalog med bilag s.2)

Find eventuelt noget uhyggelig musik, som kan afspilles for at skabe stemning

Forberedelser

Find bogen og læs den igennem for dig selv, så du kender historien på forhånd.

De printede billeder hænges op ude i det fri på skolens område. Afkrydsningsskemaet printes.

Aktiviteten trin for trin

1. Sæt eventuelt noget uhyggelig musik på for at skabe stemning. Sluk den, når højt læsningen begynder, men sæt den gerne i gang igen, når jagten på heksen Huldas ting går ind.
2. Saml gruppen af børn og læs historien højt. Tal om historien og hvad børnene forbinder med Halloween.
3. Fortæl børnene, at heksen Hulda for nogen tid siden har været på besøg i anledning af Halloween og har gemt nogle ting ude i det fri, der skal bruges til Halloween-fejring. Nu har hun bare glemt, hvor de er – så børnene skal hjælpe med at finde tingene.
4. Introducér afkrydsningsskemaet. Rammesætningen er vigtig, for det handler om, at børnene skal finde Halloween-ting og at billederne af tingene skal bruges til 1) at tale om bogen, som er blevet læst højt, og 2) om, hvad Halloween er. Alt, hvad der er på skemaet, skal findes. Overvej, om børnene skal have hvert sit skema, eller det er dig, der krydser af, når billederne er fundet. Med børn i 0.-1. klasse kan det være en fordel, at du har listen og krydser af, når tingene er fundet. Får børnene deres egen afkrydsningsliste, kommer fokus for nemt til at ligge på at konkurrere om at finde tingene først.
5. I kan enten tale om tingene efterhånden, som I finder dem, eller til sidst, når alle billeder er krydset af.

Bemærkninger

Afhængigt af, hvor meget tid du vil og kan bruge, kan du bruge jagten på heksen Huldas ting og billederne til at lave fortællerværksted med børnene, hvor I finder på jeres egne Halloween-historier.

Aktiviteten er skabt i forbindelse med Halloween, men kan tilpasses for eksempel jul eller en litterær figur som Vitello, Holger, Flunkerne eller Nomerne.

Vestervang Skoles SFO

FIND KARLA!

Varighed: 45-60 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Udendørs

Materialer

- 24 billeder af Karla og hendes ting
- 1 tjekliste af de 24 billeder af Karla og hendes ting (tillæg til katalog med bilag s. 6-9)
- 1 postkort med en kort historie (tillæg til katalog med bilag s. 5)
- 1 kuglepen eller tusch

En bog om børns oplevelser af at gå i skole. Det kunne være:

- "Villads fra Valby i O.V." af Anne Sofie Hammer
- "Vitello begynder i skole" af Kim Fupz Aakeson
- Til ældre børn kan du tage uddrag fra bøgerne som "Wimpy Kid" af Jeff Kinney eller "Rædsomme Rune" af Franceska Simon

Forberedelser

Find en relevant bog og læs den eller et kapitel igennem for dig selv, så du kender historien på forhånd. De printede billeder hænges op ude i det fri. Afkrydsningskemaet og postkortet printes.

Aktiviteten trin for trin

1. Saml gruppen af børn og fortæl om postkortet, som du har fået af en pige, Karla, der skulle komme og se skolen. Tal med børnene om, hvorfor Karla skriver, at hun er så nervøs, at hun både har mistet sine ting og selv er forsvundet. Karla skriver også, at hun føler, at hun er den eneste i hele verden, som har det sådan.
2. Læs et uddrag fra bogen, du har valgt.
3. Introducér afkrydsningskemaet og forklar børnene, at de skal hjælpe med at finde Karla og hendes ting. Overvej, om børnene skal have hvert sit skema, eller det er dig, der krydser af, når billederne er fundet. Med børn i 0.-1. klasse kan det være en fordel, at du har listen og krydser af, når tingene er fundet. Får børnene deres egen afkrydsningsliste, kommer fokus for nemt til at ligge på at konkurrere om at finde tingene først.
4. Når alle 24 billeder er fundet, så tal med børnene om jeres fælles oplevelse. Tal eventuelt også om, hvad I tror, der sker nu, hvor Karla og hendes ting er fundet.

Bemærkninger

Du kan eventuelt bruge "Find Karla" til at få børnene til at skrive eller fortælle små historier om et barn, de selv finder på, og som oplever skøre, mærkelige eller trælse ting på skolen. Det kan for eksempel være, hvordan den perfekte dag i skolen skal se ud til de mindste børn. De ældre børn skal tage udgangspunkt i en konflikt og så komme med et bud på, hvordan den bliver løst.

Løgstrup Skoles SFO

Piraten Villads

Varighed: 4 forløb på hver 30 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Indendørs og udendørs

Materialer

- Historien om "Piraten Villads" af Pia Gravlund Kinch Ilsfort. Klik på linket for at printe historien: <https://www.printland.dk/historier/piraten-villads.aspx>
- Samtalekort (tillæg til katalog med bilag s. 11)
- Genfortællingsskabelon, hvor børnene kan skrive eller tegne deres egen historie om pirater (tillæg til katalog med bilag s. 10)
- Tegning som børnene kan farvelægge (tillæg til katalog med bilag s. 16)
Flere tegninger kan printes her: <https://www.printland.dk/malebog.aspx>
- Poster til skattejagten (tillæg til katalog med bilag s. 12-15)

Forberedelser

- Læs historien om "Piraten Villads" igennem inden aktiviteten.
- Print historien om "Piraten Villads" i flere eksemplarer, så at børnene kan kigge på illustrationerne under læsningen.
- Print samtalekortene, genfortællingsskabelonen og tegningen til farvelægning.
- Print skattejagtskortene, som skal hænges op på dag 3, inden skattejagten begynder.
- Du kan frit vælge, om du vil bruge fire dage og alle materialer, eller om du vil benytte udvalgte materialer og bruge mindre tid.

Aktiviteten trin for trin

1. Dag 1: Du læser historien "Piraten Villads" højt, mens børnene ser på illustrationerne i de printede eksemplarer af historien.
2. Dag 2: Brug samtalekortene og hæng dem gerne rundt omkring, så at der bliver skabt rum til at samtale. Tal med børnene om, hvad der står på samtalekortene, så de bedre kan huske historien om "Piraten Villads". Du kan også genlæse historien. Børnene får udleveret genfortællingsskabelonen, hvor de skal prøve at tegne eller skrive det, som de husker bedst fra historien. Fortæl eventuelt børnene, at der er en piratskattejagt næste dag.
3. Dag 3: Skattejagten foregår udendørs. Du går med børnene rundt og løser opgaverne på posterne i fællesskab. Ældre børn kan eventuelt løse opgaverne selv. Vær opmærksom på, at post 4 skal differentieres efter klassestrin og niveau. Find en lille præmie, som afspejler pirattemaet, måske et stykke slik. Overvej om post 7 skal være en ekstra post, som først besøges, når præmien er uddelt.
4. Dag 4: Lav en udstilling med børnenes genfortællingsskabeloner og farvelægningsbilleder. Du kan også supplere med andre kreative produkter, som børnene fremstiller, hvor de tager udgangspunkt i historien "Piraten Villads" og pirattemaet.

Bemærkninger

Du kan eventuelt give 3. klasse opgaven at lege videre med rim og ord. Børnene kan for eksempel i grupper skrive en sørøversang eller en sørøverhistorie. De kan også lave deres eget sørøverskuespil, som skal opføres for de andre børn i SFO'en.

TØMMERFLÅDE

Varighed: 10-45 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Indendørs og udendørs

Materialer

- En bold
- En bog – du kan bruge alle typer af litteratur til denne aktivitet
- Et tæppe eller noget andet, der markerer tømmerflåden

Forberedelser

Find en bog, som du læser højt for børnene. Det kan være en fordel at vælge en bog, som børnene kender i forvejen. Du kan bruge både skønlitteratur og faglitteratur, sange og digte eller tage fat på temaer.

Aktiviteten trin for trin

1. Rammesæt aktiviteten ved at fortælle børnene, hvad der skal ske, og hvorfor du har valgt netop den bog, som er udgangspunkt for legen.
2. Find et velegnet sted og læs historien højt. Det kan med fordel foregå på tæppet, der skal symbolisere tømmerflåde under legen, hvis du bruger sådan et.
3. Fortæl børnene om reglerne for legen, som nu går i gang, og vis dem "tømmerflåden", som du har forberedt. Det vigtigste er, at børnene forestiller sig, at de er ombord på en tømmerflåde. Børnene skal gå rundt mellem hinanden, for hvis der er for mange samlet ét sted, vipper tømmerflåden, og så falder de i vandet og er ude af legen. De børn, som skal forlade tømmerflåden, kan eventuelt lege hajer, som svømmer rundt.
4. Du giver bolden til et barn, som siger navnet på den person, som skal modtage den. Hvis bolden bliver grebet, skal griberen fortælle noget fra bogen eller historien. Det kan være et enkelt ord eller en sætning. Hvis børnene har hørt historien om "De tre Bukke Bruse", kunne det være ord som "bro" og "græs".
5. Hvis børnene ikke kan komme i tanker om et ord eller en sætning, er barnet ude af legen, og legen slutter, når der kun er ét barn tilbage på tømmerflåden.
6. Afslut legen med at evaluere legens forløb. Måske kan I bruge ordene, der blev nævnt undervejs, som inspiration til en historie, som I selv digter eller tegner. Dette kan I fint gøre dagen efter, hvis der ikke er tid på dagen, hvor I leger tømmerflådelegen.

Bemærkninger

Du kan variere tømmerflådeaktiviteten, så den bliver nemmere eller sværere alt efter børnegruppen eller alder. Du kan stille krav om hele sætninger eller at børnene skal stille spørgsmål til hinanden, som så skal besvares. Børnene kan også "dø", hvis de ikke griber bolden. Endelig kan du bygge to tømmerflåder og lade børnene spille mod hinanden.

Varighed: 60 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Indendørs og udendørs

Materialer

- En bog som "Børnenes Rekordbog" af Mikael Brøgger
- De materialer, som I skal bruge til jeres rekordforsøg. Det kan være genstande, som skal købes på forhånd, eller redskaber til at dokumentere jeres rekordforsøg: Stopur, kamera, videokamera eller smartphone.

Forberedelser

Du skal orientere dig i "Børnenes Rekordbog" og finde et par eksempler på rekorder, som du kan læse højt for børnene. Det er en god idé at kende bogens indhold godt på forhånd og have nogle rekordforslag parat, hvis børnene ikke kan blive enige om, hvilken rekord de vil prøve at slå. Du kan eventuelt lade børnene stemme om, hvilken af 2-4 rekorder de gerne vil prøve at slå. Det er vigtigt at låne flere eksemplarer af bogen, så børnene har flere bøger at kigge i, når de skal udvælge en rekord, som de gerne vil forsøge at slå.

Aktiviteten trin for trin

1. Du læser udvalgte beskrivelser af rekorder op eller fortæller om rekorder i bogen.
2. Børnene får udleveret nogle eksemplarer af bogen og skal sammen med dig udvælge de rekorder, som de gerne vil forsøge at slå. Kan børnene ikke diskutere sig til enighed om, hvilken rekord de vil forsøge at slå, kan I lave en afstemning.
3. Du skal aftale med børnene, hvem der gør hvad i aktiviteten, hvis rekordforsøget kræver flere børn.
4. Du skal hjælpe børnene med at måle eller filme deres rekorder.
5. Gentag rekordforsøget, indtil børnene slår rekorden eller går videre og prøver at slå en anden rekord.

Bemærkninger

Aktiviteten kan bruges til alle klassetrin. Hvis du har en børnegruppe på samme alderstrin, er der større sandsynlighed for, at alle børnene deltager aktivt i rekordforsøget. Har du en børnegruppe med forskellige alderstrin, kan børnene omvendt også inspirere hinanden, og de større børn kan støtte de mindre børn. Hvis du bruger aktiviteten til de større klasser, kan du med fordel lade børnene selv måle og filme deres forsøg.

BAGE- LÆSNING

Varighed: 2 timer

Alder: 2. - 3. klasse

Placering: Indenfor i et køkken

Materialer

- En kokebog
- Ingredienser til bagning og eventuelt papir eller poser til indpakning

Forberedelser

Har du brug for hjælp fra dine kolleger, skal dette aftales på forhånd.

Aktiviteten trin for trin

1. Tag børnene med på biblioteket, gå på opdagelse i kokebøgerne og find en opskrift på brød eller kager, som børnene har lyst til at bage.
2. I læser opskriften igennem sammen og tilpasser den, så alle børn i bagegruppen kan få kager eller brød med hjem eller der er nok til alle børn, som er til stede i SFO'en.
3. Du og børnene laver en fælles indkøbsseddel og tager ud og handler sammen.
4. I bager i køkkenet og afslutter med at prøvesmage jeres bagte kager eller brød. Det er vigtigt at aftale med de børn, som er med i aktiviteten, hvordan de skal forholde sig i et køkken med skarpe genstande. Du skal også være sikker på, at alle børn ved, hvilke opgaver de har under bagningen.
5. Du kan lade børnene pakke noget af bagværket ind i en pose til at give væk som gave til forældrene, en ven eller de andre børn i SFO'en.

Bemærkninger

Det er vigtigt, at børnene har det sjovt både før og under bageaktiviteten, og at de selv er med til at bestemme, hvordan I skal bage sammen. Du kan for eksempel foreslå børnene, at de bager brød til alle børn i SFO'en som en overraskelse. Børnene kan også følge den samme opskrift, men hvor de selv må vælge én ny ingrediens og så prøvesmage hinandens bagværk bagefter – det kan være scones eller småkager, som er nemme at variere med for eksempel rosiner, nødder og chokolade. Du kan også starte en bagedystkonkurrence, hvor forskellige bagegrupper på forskellige dage skal vurdere hinandens kager og brød.

Søndre Skoles SFO

GÅDELØB

Varighed: 60 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Udendørs eller i et stort rum indendørs

Materialer

- 10 gådekort (tillæg til katalog med bilag s. 18-20)
- 10 blyanter
- Afkrydsningsskema (tillæg til katalog med bilag s. 17)

Forberedelser

Forbered børnene på, at der kommer et gådeløb og lav en tilmeldingsliste, hvis der er mange børn, som gerne vil med på løbet. Er der stor interesse, kan du vælge at lave to hold børn, som gennemfører løbet på hver sin dag. Maksimum 20 børn kan deltage i gådeløbet ad gangen.

Print 10 gådekort og husk at laminere dem, hvis kortene skal ligge udenfor. Du skal placere kortene rundt omkring udenfor eller i et stort rum.

Aktiviteten trin for trin

1. Tag børnene med ud til det fri eller hen i det store rum, hvor gådeløbet skal foregå. Sæt børnene sammen to og to, så tomandsgruppen består af en stærk læser og en svagere læser. Idéen er, at børnene skal hjælpe hinanden undervejs i løbet.
2. Du udleverer et afkrydsningsskema til hver tomandsgruppe. Gådekortene er nummeret 1-10. Afkrydsningsskemaet består af 10 rubrikker med forskellige svarmuligheder inden for hver rubrik. Børnene skal tage stilling til de 10 rubrikker og sætte et kryds ved én af svarmulighederne for hver rubrik.
3. Du kan enten selv styre, hvornår tomandsgrupperne skal sendes af sted, eller lade grupperne selv bestemme. Hvis børnene er i tvivl, må du gerne give ledetråde, men ikke svar.
4. Når alle gåder er løst, er løbet slut.
5. Du afslutter gådeløbet med at evaluere sammen med børnene.

Bemærkninger

Du skal være opmærksom på, at børnene i tomandsgrupperne både fungerer godt sammen socialt, og at ét af de to børn i gruppen kan læse gåderne. Det er en aktivitet med et højt energiniveau. For nogle børn kan det virke overvældende, hvis gådeløbet tager for lang tid.

Aktiviteten kan suppleres med et fortælle- og tegneværksted, hvor børnene inspireret af gåderne og deres temaer digter deres egne historier.

Hald Ege Skoles SFO

Massage- historier

Varighed: 60 minutter

Alder: 3. klasse

Placering: Indendørs

Materialer

- Tæpper eller puder
- Adgang til et rum, hvor I kan gennemføre aktiviteten uforstyrret

Find en god massagehistorie. Du kan for eksempel bruge disse, som du finder på nettet:

- [Idekassen_gratis-massagehistorie.pdf](#)
- [Massagehistorie til 'Min skole min ven' til indskolingen \(redbarnet.dk\)](#)

Forberedelser

- Find et rum, som er velegnet til aktiviteten. Sæt eventuelt et skilt med "Vil ikke forstyrres" på døren.
- Find tæpper og puder frem.
- Find ud af, om der er børn i 3. klasse, som kender til massagehistorier i forvejen. Hvis der ikke er børn, som på forhånd ved, hvad det går ud på, skal du finde to børn, som du klæder på til at kunne fortælle og vise de andre børn, hvad man gør, når en massagehistorie læses højt.

Aktiviteten trin for trin

1. Fortæl børnene om formålet med aktiviteten. Du kan fortælle børnene, at massage giver en behagelig følelse i kroppen samtidig med, at børnene opbygger en tillid til hinanden, når de masserer. Det sker ved, at det barn, som masserer, passer på ikke at massere for hårdt, og at det barn, som modtager massage, på en høflig måde siger til, hvis noget gør lidt ondt eller ikke er rart.
2. To børn fra 3. klasse viser, hvordan massagen skal udføres. Du har fundet disse børn i forvejen, se under "Forberedelser til aktiviteten".
3. Et barn fra 3. klasse læser en massagehistorie højt for alle. I massagehistorierne bliver det fortalt, hvordan børnene skal bruge hænderne, når de masserer et andet barn.
4. Børnene går sammen to og to med en fra deres egen klasse. De styrer selv, hvornår det er tid til at skifte, så børnene både modtager massage og giver massage.
5. Når historien er slut, kan I tale om, hvad der gjorde mest indtryk undervejs, og om der var situationer i historien, som børnene kunne genkende.

Forberedelser

Det er vigtigt, at du spørger børnene, om de har lyst til at være med i massagehistorier. Nogle børn har det ikke godt med at give eller modtage massage. Du skal også være opmærksom på, at børnene føler sig trygge under massagen, og fortælle dem, at det er ok, hvis de både siger til deres massør, at de vil stoppe eller hvis noget gør ondt under massagen.

LÆSE LØB

Varighed: 60 minutter

Alder: 1. - 2. klasse

Placering: Indendørs og udendørs

Materialer

- Bogen "Aktive fortællinger - rim og remser" af Lotte Salling
- Poster, som du laver med udgangspunkt i kopier af sider fra bogen (se under "Forberedelser til aktiviteten")

Forberedelser

Du kan lave læseløbet både indendørs og udendørs. Find en fortælling, print den og opdel den i mindre dele. Hvis du laver læseløbet udendørs, så husk at laminere posterne.

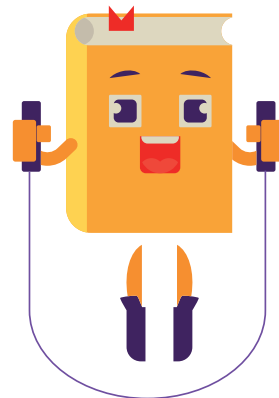
Aktiviteten trin for trin

1. Introducer børnene til aktiviteten. Børnene skal have mulighed for læse den valgte remse for sig selv eller sammen et par gange. De kan eventuelt læse højt for hinanden.
2. Du kan vælge danne grupper på forhånd eller lade børnene selv finde ud af det.
3. Grupperne sendes ud på læseruten med et interval på 10 minutter.
4. På posten skiftes børnene til at læse teksten højt.
5. Ved et tegn eller lyd fra oplæseren siger børnene remsen.
6. Når alle grupper har været igennem posterne, samler du børnene til en fælles snak om fortællingen.
7. Du skal lade børnenes input styre samtalen til at starte med.
8. Derefter kan du gå mere systematisk til værks og til spørgsmål om hvem, hvad, hvornår og hvordan ud fra indholdet i teksten.

Bemærkninger

Du skal være opmærksom på, at teksten på posterne skal kunne læses af de fleste børn, og at der i grupperne både er stærke og svage læsere; den valgte tekst skal være alderssvarende.

AKTIVE EVENTYR

Varighed: 30 - 60 minutter

Alder: 0. - 1. klasse

Placering: Indendørs og udendørs

Materialer

Bogen "Aktive eventyr: dialogisk læsning i børnehave og indskoling" af Lotte Salling

Forberedelser

Læs Lotte Sallings bog og udvælg et eventyr, som du vil læse højt. Læs det for dig selv et par gange, så du kender det godt. I bogen er det beskrevet, hvordan børnene med bevægelser og/eller lyde aktivt kan bidrage til at folde fortællingen ud. Du skal i forbindelse med forberedelsen træffe valg om, hvordan du vil gøre og hvordan du vil sætte børnene i spil.

Aktiviteten trin for trin

1. Start med at fortælle børnene, at fortællingerne kun lever, hvis de deltager aktivt, når du begynder at læse. Introducér, hvad et aktivt eventyr er.
2. Fortæl børnene, hvilke ting du får brug for i fortællingen. Det er så op til børnene at finde ud af, hvad de vil lave. Alle børn får tildelt en rolle.
3. Når du begynder at læse, skal du hjælpe børnene med deres roller og lyde ved at kigge på dem eller pege.
4. Når historien er slut, er det en god idé at tale med børnene om eventyret. Hvad handlede det om? Hvem gjorde hvad og hvorfor? Hvad blev børnene optaget af undervejs? Hvordan var det at læse eventyr på den måde?

Bemærkninger

Du må gerne bruge hele kroppen og bevæge dig rundt, når du læser højt. Du kan også prøve at dramatisere teksten ved at for eksempel at bruge forskellige stemmer.

Vestre Skoles SFO

LÆS VED BÅLET

Varighed: 60 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Udendørs

Materialer

- 6-7 bøger fra biblioteket. Alle slags bøger kan bruges, men da aktiviteten foregår udendørs, kan det være en fordel at vælge litteratur med et naturtema – og måske endda et tema, der passer til årstiden.
- Brænde, optændingsmateriale og tændstikker
- Eventuelt tæpper, puder og/eller hynder

Forberedelser

Du skal finde 6-7 forskellige typer bøger. Desuden skal du fremskaffe brænde og forberede det sted, hvor der skal være bål. Find bænke, tæpper, hynder og andet, der kan være med til at skabe et rart sted, hvor børnene kan sidde og lytte til en historie.

Aktiviteten trin for trin

1. Du tager den bunke bøger, som du har udvalgt på forhånd, med ud til bålet.
2. Tænd bålet. Dette får ofte flere børn til at komme. Fortæl børnene, hvad der skal til at foregå.
3. Du og børnene sætter jer ned. Lad børnene vælge den første bog til højtlesning. Resten af bøgerne lader du ligge, så børnene kan kigge i dem, mens du læser højt eller bagefter.
4. Du læser bogen højt.
5. Når du er færdig med at læse højt, så tal med børnene om historien. Hvad handlede historien om? Var der noget i historien, som børnene kunne genkende fra deres eget liv? Hvad kunne de lide/ikke lide ved historien? Kender de andre historier, der handler om det samme – og hvilke? Det sidste spørgsmål kan være med til at pirre børnenes nysgerrighed i forhold til at gå på opdagelse i de andre medbragte bøger.

Bemærkninger

Aktiviteten kan med fordel henlægges til en skov, hvis der er en skov i nærheden af skolen. Du skal sikre dig, at I må tænde bål i skoven. Tag vand med, så du kan slukke bålet, når I forlader det.

Det er vigtigt, at du kun har opgaven at læse højt for børnene. Lav nogle regler omkring bålet for, hvad børnene må og ikke må, så der bliver ro til at lytte og til fordybelse.

HALLOWEEN

– slip kreativiteten løs!

Varighed: Kan foregå over flere uger

Alder: 0. - 2. klasse

Placering: Indendørs og udendørs

Materialer

- Bøger til højtlesning, som passer til temaet Halloween
- Græskar
- Halloween skabeloner
- Karton og sakse

Forberedelser

Indkøb af græskar, (op)find Halloween-skabeloner til at skære efter og tag børnene med på biblioteket for at finde gyserhistorier og Halloweenfortællinger. Involver dine kolleger og bed dem hver især om at melde sig til at stå for en aktivitet, der omhandler Halloween.

Mulige aktiviteter

1. Pynt op i SFO'en. Du kan inddrage børnene i pyntning til Halloween og for eksempel iværksætte et værksted, hvor I laver spændende græskarlamper.
2. Madlavning. Du kan også indtænke sjov og uhyggelig mad op til Halloween. Det er oplagt at bruge kernerne fra græskarne til madlavning, men tænk også på skræmmende kager og uhyggelige supper.
3. Historien bag Halloween. Det er oplagt at sætte fokus på sammen med børnene, hvorfor vi fejrer Halloween, og på de traditioner, som vi har både i Danmark og i andre lande.
4. Højtlesning. Udvælg nogle spændende bøger til højtlesning, for eksempel omkring bålet, hvor du vægter dialogen med børnene og får dem til at lave uhyggelige lyde undervejs. Find inspiration til, hvordan du kan gøre i beskrivelsen af aktiviteterne "Aktive eventyr" (s. 15) og "Læs ved bålet" (s. 16).

Bemærkninger

Det giver børnene medejerskab, hvis de er med til at bestemme aktiviteterne. Du kan for eksempel tage nogle børn med ud og købe græskar og andre ting til at lave Halloweenpynt med. Du kan også med fordel sætte fokus på lyde under højtlesningen – hvis du tør, når det bliver Halloween!

Udviklet af: Klynge Vest

HØST I NUTIDEN OG OLDTIDEN

Varighed: Kan foregå over flere uger

Alder: 0. - 2. klasse

Placering: Indendørs og udendørs

Materialer

- Bøger om landbrug i fortiden og nutiden. For eksempel "Eriks nye mejetærsker", "Landmandsliv: Høst" og "Livet på landet i gamle dage" af Peter H. Petersen samt "Jens Niensens bondegård: sommer og høst" af Inge Aagaard Faurtoft
- Udskrifter fra internettet. Det meste, du kan finde, er for voksne, men der er ofte fine billeder af arkæologiske fund, som I kan kigge på sammen. For eksempel: <https://bit.ly/3bgkZLc>
- Sangbog med høstsange eller udskrifter af høstsange fra nettet - for eksempel "I skoven skulle være gilde" og "Marken er mejet"
- Kornsorter fra lokale landmænd

Forberedelser

Du kan vælge bøger fra litteraturlisten under "Materialer" eller gå på biblioteket sammen med flere af børnene og spørge en bibliotekar. Print billeder og tekst. Kontakt en lokal maskinstation og/eller lokale landmænd for at træffe aftale om samarbejde og besøg. Du kan fordele opgaverne mellem dig selv og dine kollegaer, så nogle tager sig af nutiden og andre tager sig af oldtiden.

Aktiviteten trin for trin

1. Kontakt en lokal maskinstation og arranger et besøg. Du kan tale med børnene om de forskellige maskiner, som vi bruger til at høste med i dag og så sammenligne dem med ploven, kornseglet og leen, som man brugte i oldtiden.
2. Anskaf forskellige kornsorter fra en lokal landmand. Du kan lave forskellige værksteder, hvor emnet høst i nutiden bliver sat over for høst i oldtiden. Du kan sætte børnene i gang med at tegne, male, klippe og tilsvarende kreative aktiviteter. For eksempel kan du tage en gruppe børn med ud til en mark og lave malerier sammen med dem og senere udstille dem hjemme i SFO'en. For at få fokus på historier og historiefortælling kan I også lave tegneserier inspireret af besøg på en maskinstation eller hos en landmand.
3. Historiefortælling. Du kan både finde høsttemaet i historier og sange. Find sangene og syng dem sammen med børnene. Få børnene til at lave plancher, hvor de fortæller om høst, og hæng dem på SFO'ens fællesareal.
4. Madlavning. Find på mad sammen med børnene, der tager udgangspunkt i de råvarer, der er typiske for efteråret og høsttiden. Du kan supplere maden med vilde urter, som indsamles i det fri. Dette kræver, at du eller en kollega har et godt kendskab til vilde urter og hvad man kan bruge dem til.

Bemærkninger

Du kan med fordel inddrage lyde og billeder i de fortællinger, som I sammen skaber om høst i nutiden og oldtiden. Lad børnene optage lyde i naturen og brug dem som inspiration, når I skal finde sange og historier.

Højtlesning med naturens lyde

Varighed: 30 minutter

Alder: 2. - 3. klasse

Placering: Udendørs

Materialer

- En bog
- Grene, blade og andet, som du finder i naturen
- Tæpper og/eller puder

Forberedelser

Find en bog, som du gerne vil læse højt. Læs den igennem for dig selv et par gange, så du er fortrolig med historien, når du skal læse den højt, og er sikker på, at den egner sig til formålet. Eventyr og Molbohistorier er rigtig gode til denne slags aktivitet.

Aktiviteten trin for trin

1. Du kan forberede børnene på aktiviteten ved at tage dem med ud i en skov eller en anden slags naturområde for at finde materialer. I kan optage lyde i naturen på en mobiltelefon eller tablet og bruge disse lyde, når der læses højt.
2. Tag børnene med udenfor og find et sted, hvor I kan sætte jer uden at blive forstyrret.
3. Start med at læse højt for børnene og lad dem skiftes til at lave lydeffekter med de ting, som de har fundet tidligere. Skab rammerne for, at de kan koncentrere sig. Fortæl dem, at det bliver en god oplevelse, hvis de lytter rigtig godt efter og hjælper med at vække fortællingen til live gennem de lydeffekter, som de selv laver.
4. Når du er færdig med at læse højt, så tal med børnene om historien. Hvad handlede historien om? Var der noget i historien, som børnene kunne genkende fra deres eget liv? Hvad kunne de lide/ikke lide ved historien? Kender de andre historier, der handler om det samme – og hvilke? Hvad gjorde det ved historien, at de skulle lave lydeffekter? Hvad var nemt og hvad var svært?

Bemærkninger

Det er vigtigt, at du informerer børnene om, hvad aktiviteten går ud på, også gerne i detaljer, da det ellers nemt bliver for abstrakt for dem. Børnene skal vide, hvad du forventer af dem.

LÆSEHULE I DET FRI

Varighed: 1-1½ time

Alder: 0. - 2. klasse

Placering: Udendørs

Materialer

- En bog som for eksempel "Troldeliv – Mit eller dit?" af Sissel Bøe og Peter Madsen
- Presenning og andre materialer til at bygge en læsehule med på skolens udeareal
- Liggeunderlag, tæpper og/eller puder
- Forskellige musikinstrumenter som bjælder, rytmepinde eller rytmeæg

Forberedelser

Beslut dig for, hvilke materialer der skal bruges til aktiviteten og sørg for, at de er tilgængelige den dag, hvor aktiviteten skal finde sted; se forslag under "Materialer". Hav også bogen parat.

Aktiviteten trin for trin

1. Du kan med fordel få børnene til at hjælpe med at finde et godt sted til at opføre en læsehule. Indret hulen sammen med børnene og sørg for, at den bliver hyggelig at være i.
2. Hvis du ikke på forhånd har valgt en bog og har tid, kan du tage børnene med på (skole)biblioteket og finde en bog sammen med dem. Sæt jer godt til rette i læsehulen. Sørg for, at alle har det godt.
3. Giv børnene et kort referat af bogens indhold og tal med hinanden om, hvilke forventninger du og børnene har til hinanden under aktiviteten. Kig bogen igennem sammen med børnene og find de steder i bogen, hvor de skal spille på musikinstrumenter.
4. Forklar børnene, at instrumenterne indgår for at underbygge historiens handling, for eksempel ved glæde, vrede og uvej og lignende. Børnene bruger instrumenterne under oplæsningen, og hvor det falder naturligt at underbygge handlingen med lyd.
5. Når I har læst bogen færdig, taler du med børnene om bogens handling. Du kan hjælpe samtalen på vej ved at spørge: Var der noget, du kunne lide ved bogen? Var der noget, du ikke kunne lide? Var der noget, du kom til at tænke på undervejs, som du kender fra din egen hverdag? Var der noget du kunne genkende fra dit eget liv?

Bemærkninger

Aktiviteten fungerer bedst med et lille antal børn. Du kan eventuelt forberede børnene på aktiviteten og høre, hvem der vil være med til at bygge en hyggelig læsehule. Lav en tilmelding, hvis der er mange børn, som gerne vil være med. Du kan eventuelt overraske børnene med en lommelygte, lidt mad og lignende, så de børn, som har deltaget i aktiviteten, får andre børn til at tilmelde sig næste gang, du beslutter at bygge læsehule.

Du kan med fordel lade børnene selv vælge et instrument, men husk at lave en klar aftale med børnene om, at de skal beholde det instrument, som de vælger. Læs gerne bogen igennem i forvejen, så du ved, hvornår du forestiller dig, at der skal bruges lyde. På den måde kan du hjælpe med at guide børnene.

EVENTYR MED QR-KODER

Varighed: 45 minutter

Alder: 0.-3. klasse (kan også bruges til 4. klasse)

Placering: Udendørs (kræver adgang til wi-fi udendørs)

Materialer

- 8 laminerede ark med QR-koder og billeder med et eventyrtema
- 5 tablets til 5 grupper à 3-4 børn
- Eventyrbøger

Forberedelser

Start med at downloade QR-læser-apps på de tablets, der skal bruges. Find eventyrsange og -filmklip til eventyrløbet på YouTube eller andre online-tjenester. Når du har udvalgt sange og filmklip, skal du køre dem igennem en QR-generator: Download Google QR Code Generator, kopier hjemmesideadressen fra dine udvalgte eventyrsange- og filmklip og sæt dem på skift ind i generatoren.

Find på nogle gode, men også rimelig lette spørgsmål. Lav de 8 ark, skriv spørgsmålene på hver ark. Find eventyrbilleder, som du sætter ind på arket sammen med QR-koden. Laminér arkene og hæng dem ud i området omkring skolen som i et stjerneløb.

Aktiviteten trin for trin

1. Du kan vælge at forberede børnene og slå stemningen an ved at læse eventyrbøger sammen med børnene, men du kan også vælge udelukkende at fokusere på eventyrløbet.
2. Under løbet: Du deler børnene ind i hold på tværs af alder. Husk, at der skal være mindst ét barn på hvert hold, som kan læse. Du sender holdene ud i hver sin retning som i et stjerneløb. Når børnene finder arkene, skal de scanne QR-koden, høre en lille historie eller et stykke musik og så svare på det spørgsmål, der er på arket. De går tilbage til dig, og du sender dem af sted i en ny retning. Når holdene har været igennem alle 8 poster, er eventyrløbet færdigt.
3. Efter løbet: Du kan sætte andre aktiviteter i gang efter eventyrløbet, som binder an til eventyrtemaet. Lav for eksempel en magisk hule med dæmpet lys, klæd jer ud som hekse og troldmænd og find magiske effekter frem, lav heksebryg med orme eller larver til at spise. Du kan også finde bøger om magi og trolddom, som du kan læse højt for børnene eller lade dem læse selv.

Bemærkninger

Du skal inddele holdene med både store og små børn, men også tjekke, at børnene er nogenlunde selvhjulpne på de enkelte hold og kan manøvrere rundt mellem siderne på den tablet, som de skal bruge.

Husk også på, at der skal være både stærke og lidt svage læsere på samme hold.

Vær parat med voksenhjælp og assistance under løbet. Du kan også bruge andre temaer end eventyr til et QR-løb som for eksempel jul, miljø og genbrug, naturvidenskab og meget mere.

LÆSEFILM

Varighed: Mindst 2 timer

Alder: 2. - 3. klasse

Placering: Indendørs

Materialer

Tablets med forskellige apps som for eksempel iMovie, Puppet Pals og GarageBand.

Forberedelser

Husk at oplade tablets og sørg for, at de apps, der skal bruges, er downloadet.

Aktiviteten trin for trin

Kort om iMovie-film: Børnene skaber historier, som de formidler visuelt ved hjælp af skuespillere eller Puppet Pals. Der er en fortæller og samtidig tekst på skærmen.

1. Du kan med fordel lave en tilmelding til aktiviteten, hvis der er mange børn, som gerne vil være med.
2. Fortæl børnene om aktiviteten og om de forskellige apps, hvis de ikke har prøvet at arbejde med dem før. Du skal være forberedt på, at børnene har brug for voksenhjælp undervejs i hele processen med at lave læsefilmene og især til det tekniske som klipning og overførsel af filer.
3. Start med at finde forskellige læsefilm og se dem sammen med børnene, så alle har en idé om, hvad læsefilm drejer sig om, og hvad dine forventninger til børnene er under forløbet.
4. Sæt børnene til at lave en drejebog, hvor de først forsøger at lave et overblik over den historie, som de vil fortælle i filmen uanset, om de vil arbejde med fiktion eller fakta.
5. Børnene optager og ordene kobles på. Du kan opfordre børnene til at lege med ordene og for eksempel bruge sjove udtryk og vrøvlord.
6. Inspirer børnene til, hvordan de kan lege med historiens fortæller og fysisk placere "fortælleren" i for eksempel en stol.
7. Husk børnene på, at de skal indsætte titel og årstal i deres læsefilm.
8. Opbevaring af læsefilm: Du kan oprette et "bibliotek" i SkoleTube, hvor du løbende kan lægge børnenes film.

Bemærkninger

Oplevelsen med at lave læsefilm bliver god for alle, hvis I på forhånd aftaler, at børnene hjælper hinanden undervejs i processen og giver hinanden konstruktiv kritik. Den voksne har ansvar for at facilitere denne proces.

ÆRKEMESTERTÅRNET - en Smart Book

Varighed: 15 - 45 minutter

Alder: 3. klasse

Placering: Indendørs

Materialer

- "Ærkemestertårnet", Smart Book af Søren Jønsson, Brian Bak Jensen og Mikkel Johansen
- En tablet eller smartphone med den app installeret, som hører til "Ærkemestertårnet"

Forberedelser

"Ærkemestertårnet" er en Smart Book, som er kombineret med en app. Bogen er fyldt med opgaver og billeder, som du og børnene skal scanne undervejs, mens I læser. Du og børnene er helten i historien og bestemmer selv handlingen ved at vælge, hvordan I bevæger jer rundt i bogen. Husk at medbringe en tablet eller en smartphone til at scanne i bogen. Hvis du har flere eksemplarer af bogen og flere tablets, kan du også lade børnene læse bogen selv, men den er lidt svær.

Aktiviteten trin for trin

1. Sæt dig sammen med en mindre gruppe børn i et hyggeligt lokale og sørg for, at alle kan høre og se.
2. Du starter med at læse op fra bogen. Lad børnene skiftes til at scanne bogen ved hjælp af appen og løse opgaverne, som driver historien frem.
3. Når bogen er færdig, eller du vælger at afslutte ved et kapitel, så tal med børnene om historien og de forskellige personer, som optræder i den. Det er under alle omstændigheder en god idé at tage en snak, hver gang I afslutter et kapitel: Hvad skete der? Hvad tror I, at der sker nu?

Bemærkninger

Du kan gøre aktiviteten til en fælles oplevelse for en voksen og en gruppe børn i SFO'en om morgenen. Bemærk, at bogen ikke er let for børnene at læse selv. Bogstaverne er små, og teksten er tætskrevet. Det er vigtigt, at det er en voksen der læser, hvis der er usikre læsere blandt børnene. På den måde er du sikker på, at alle forstår, hvad der sker og får en god oplevelse af historien.

Ørum Skoles SFO

Eventyrleg

Varighed: 15 - 30 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Indendørs

Materialer

- Et eventyr fra en bog, for eksempel "Den lille Rødhætte" af Brødrene Grimm.
- Rekvisitter og udklædning til brug undervejs i fortællingen

Forberedelser

Aktiviteten bygger på eventyret "Den lille Rødhætte", men du kan sagtens vælge et andet eventyr. Du kan med fordel lade børnene vælge et eventyr og lade dem selv finde tøj og rekvisitter til eventyret. Du kan også vælge, om du vil fordele rollerne blandt børnene på forhånd eller om børnene selv skal byde ind, når du spørger undervejs i højtlesningen.

Til eventyret "Den lille Rødhætte" skal du bruge: En rød hætte eller hue samt en kurv til Rødhætte.

Et gevær, en hat og en kniv til jægeren. En paryk, et tørklæde og en pude samt store tænder til bedstemor. En ulvemaske eller ansigtsfarve til ulven.

Aktiviteten trin for trin

1. Finde en gruppe børn og et sted, hvor du kan læse højt i ro og fred.
2. Forklar børnene, at nogle af dem selv skal være med i historien og dermed have en lille rolle.
3. Når du læser "Den lille Rødhætte", spørger du, hvem der kunne tænke sig at være rødhætte. Barnet får en rød hætte på og skal stå foran de andre børn henne ved dig.
4. Når der så nævnes en ny karakter, for eksempel "mor", så spørger du, hvem der vil være mor. Så kommer børnene op lidt efter lidt. Du kan have en sofa eller bruge en pude, som bedstemor kan ligge på.
5. Mens du læser historien, prøver børnene helt af sig selv at gøre det, du læser. Hvis de bare står stille, kan du eventuelt sige til Rødhætte, at hun skal lade som om, at hun plukker blomster. Børnene skal ikke nødvendigvis sige eller gøre noget, men når du læser, at "det banker på døren", kan barnet banke i et bord, så det lyder, som om der blev banket på.

Bemærkninger

Aktiviteten er blevet prøvet af med 10 børn fra 1. klasse, og der var brug for fem børn i historien. Du kan eventuelt læse "Den lille Rødhætte" eller et andet eventyr to gange, da børnene ofte vil være ivrige efter at få en rolle. Aktiviteten kan tiltrække børn til og med 3.klasse.

LEGEN BOG

Varighed: 30-60 minutter

Alder: 0. - 3. klasse

Placering: Indendørs

Materialer

- En bog eller en fortælling
- Tegneudstyr
- Malegrej
- Papir eller lærred, sakse, lim og lignende

Forberedelser

I aktiviteten får børnene mulighed for at udfolde sig kreativt med udgangspunkt i en historie: Først skal de lytte til en historie, som du læser højt fra en bog. Derefter skal de tegne figurer, steder eller genstande fra historien. Find et sted eller et lokale med borde og stole. Du kan variere aktiviteten ved at bruge malegrej, sætte fokus på klippe og klistre, collage eller noget helt fjerde. Har du mulighed for det, kan du også lave aktiviteten udenfor. Det er en fordel på forhånd at fortælle børnene, at aktiviteten skal ske.

Aktiviteten trin for trin

1. Du og børnene sætter jer ved et bord, hvor børnene har nok plads til at kunne tegne eller male.
2. Fortæl børnene om aktiviteten, og hvad I sammen skal til at lave.
3. Vær sikker på, at alle børn har nok papir og forskelligt tegnegrej til rådighed.
4. Start med at læse højt fra bogen, du har valgt.
5. Du vælger selv, om børnene skal tegne undervejs eller når du er færdig med at læse højt. Det er en god idé, hvis du på forhånd beslutter dig for, om du giver børnene en opgave eller om de frit må vælge, hvad de vil tegne til historien.
6. Når I er færdige, skal børnene vise hinanden de tegninger, malerier, collager eller andet, som de har lavet. Brug dem som udgangspunkt for en snak om børnenes valg af motiver, om historien og måske også andre historier, som de kreative frembringelser minder jer om.

Bemærkninger

Du skal afsætte tid til at hjælpe børnene undervejs og kan med fordel målrette aktiviteten alt efter, om du har en børnegruppe med små eller større børn. Derfor kan det være en fordel, at du vælger at læse historien først og dernæst sætter gang i den kreative proces. For børn i 0. klasse fungerer det bedst, hvis de tegner personer og væsner.

Når det gælder de mindste, er det en fordel at vælge en historie, som de kender. Du kan derimod udfordre de større børn ved at stille dem den opgave, at de skal tegne eller digte deres egen slutning. Lav en udstilling af børnenes tegninger bagefter.

TIPS TIL HØJTLÆSNING

Højtlesning er en simpel aktivitet og en sikker succes. Her præsenterer vi nogle relativt enkle greb, som du kan bruge, når du læser højt for et eller flere børn. Grebene er med til at styrke oplevelsen af fællesskab omkring bogen og af bogens indhold.

- **Læs bogen igennem for dig selv, inden du skal læse den højt for børnene** – gerne et par gange, så du er fortrolig med teksten og historien. Det giver dig mulighed for at planlægge betoning, stemmer, pauser til samtale undervejs og spørgsmål, som I sammen kan finde svar på, når historien er slut. Dette kan alt sammen være med til at styrke børnenes oplevelse af historien.
- **Find et sted, hvor det er rart at være.** Sørg for at finde et sted, hvor der er ro og behageligt at sidde. Du kan eventuelt ”stemme” rummet med lyssætning, dufte, genstande fra historien eller et lille tableau skabt af legetøj. Foregår historien ude i en skov, skal højtlesningen måske finde sted under et træ ude i det fri?
- **Kig på bogen sammen med børnene, inden du går i gang med at læse højt.** Undersøg og tal om billedet på bogens forside, tal om bogens titel og forventningerne til historien – og tal om, hvad børnene allerede ved om det, som bogen handler om.
- **Tal om indholdet af bogen undervejs, mens bogen bliver læst højt.** Tal om betydningen af ord og om billederne i bogen. Tag en pause efter hvert afsnit og tal med børnene om, hvad det handlede om og hvad børnene blev optaget af. Kig også på overskriften på næste afsnit og tal om, hvad der mon sker i historien nu.
- **Tal om historien, når bogen er læst færdig.** I kan bladde tilbage og tale om historien, mens I kigger på illustrationerne. Brug dem til at huske historien med. Tal om, hvad I blev optaget af undervejs. Er der tanker, følelser eller situationer, som børnene kan genkende fra deres eget liv? Det kan også give mening at tale om ord, der for børnene er nye, og prøve at bruge dem i andre sammenhænge for at undersøge, hvad de betyder.

TIPS TIL ORDLEGE

Verden er fuld af forunderlige, skøre, væmmelige og inspirerende ord. Når I læser bøger eller lytter til historier sammen i SFO'en vil I ofte møde nye ord – og det kan i sig selv være sjovt at "smage" på dem, dvæle ved dem og se, hvad de kan bruges til i andre sammenhænge. Samtidig er dette med til at styrke børnenes ordforråd og evne til at kommunikere.

Når du sætter aktiviteter i gang, der kredser om at styrke læselyst og læsefællesskaber, er det derfor en god idé at give nye ord en særlig opmærksomhed. Her er et par idéer til, hvad du kan gøre for at få sat ord i spil på en sjov måde.

Gør ordene synlige og leg med dem

Når I har læst en historie, så tal om de ord, som børnene godt kunne lide og ikke kunne lide. Under søg sammen, om der var nye ord. Hvad betyder disse ord? Tag nogle ark papir frem og skriv ordene, som I taler om: Ét ord på hvert ark. Hæng ordene op på vægge, døre, skabe, skuffer – og måske endda udenfor.

Ord, der starter med S, kan hænges op samme sted – måske på et skab, der også starter med S. I kan med det som udgangspunkt se, hvor mange ord med S, I kan finde på og skrive dem ned. Kan I digte en historie sammen, hvor I bruger ordene? Måske kan man tegne ordet, så det viser, hvad det betyder?

Skab historier med ordstafet

Denne leg udfordrer børnenes kreativitet:

1. Find et beskrivende ord og sæt det sammen med et navneord. Eksempler kunne være: Den mørke gang, det kæmpestore egetræ, et lillebitte hul, en tyk taske eller blodrøde roser. Det, som du finder på, er udgangspunktet for historien, som du og børnene skaber sammen.
2. Saml børnene i en rundkreds og fortæl, hvad der skal ske: I skal skabe en historie sammen. Det skal være et eventyr (eller en anden genre). Eventyret hedder "Den mørke gang" (eller hvad du nu har fundet på). Et af børnene skal melde sig til at starte historien med en sætning og kravet er, at barnet skal bruge "den mørke gang" i sætningen. Du kan med fordel bruge en stafet-pind eller lignende, som gives videre til den, der får ordet. Det er med til at skabe koncentration. Brug eksemplet i trin 3 til at forklare børnene, hvad legen går ud på.
3. Det første barn siger "For enden af den mørke gang stod en cykel". Stafetten gives til barnet ved siden af, som skal fortsætte historien med en sætning. Kravet er, at sidste ord, der blev nævnt – "cykel" – skal bruges i den næste sætning. Andet barn siger: "Det var en grøn cykel, som var helt ny". Historiestafetten går videre til det tredje barn, der skal bruge ordet "ny" og siger: "Der lå også en ny madkasse på gulvet".
4. Sådan lader I historien løbe, indtil du siger, at nu skal I afslutte historien eller historien slutter af sig selv. Der kan også gå sport i at undersøge, hvor længe I kan få historien til at køre – måske kan den skabes over flere dage?

Denne ordleg er god at bruge, når I for eksempel har læst eventyr eller bøger i en anden genre. Børnene er på det tidspunkt fortrolige med genren og kender dens greb, som de nu får mulighed for at bruge og lege med selv.

Lån Viborg Bibliotekernes sprogkufferter

På Viborg Bibliotekerne kan du låne en række sprogkufferter med forskellige emner, som kan bruges sammen med de mindste børn i SFO'en.

Hver kuffert indeholder en bog og forskellige ting, der knytter sig til kuffertens tema. For eksempel kan du låne en kuffert, som hedder ABC og indeholder bøger, træbogstaver, en CD og nogle spil. Der findes også kufferter om rim og remser, eventyr og ting og situationer fra hverdagen.

Kufferternes indhold skal bruges af en voksen sammen med børnene og er med til at træne børnenes sprogindlæring på en sjov og engagerende måde.

Bøger med sproglege

På s. 14 og s. 15 kan du læse om aktiviteter, der knytter sig til Lotte Sallings bøger "Aktive fortællinger, rim og remser: dialogisk læsning med børn" og "Aktive eventyr: dialogisk læsning i børnehave og indskoling". Begge bøger lægger op til leg med sproget og træner dialogen.

Idékataloget "Sprog Fitness lege" og Christel Amundsens "Juhuu! Jeg kan læse: med lette historier og ordlege" har også mange bud på, hvordan du kan understøtte og inspirere børnene i legen med ord.

FIND HJÆLP OG INSPIRATION PÅ BIBLIOTEKET OG HOS KOLLEGER

Der er mange steder, hvor du kan få hjælp og finde inspiration til bøger og aktiviteter, som styrker børns glæde ved at læse.

Viborg Bibliotekerne

Viborg Bibliotekerne er 10 lokalbiblioteker i Viborg Kommune. Her er der ansat bibliotekarer og formidlere, der kan hjælpe dig med at finde materialer til børn uanset alder og interesser. Kig forbi eller ring! Læs mere på viborgbib.dk

Ressourcepersoner på skolen

På din skole har du mange kolleger, som har en særlig interesse i og viden om læsning:

- Skolebibliotekar
- Materialevejleder
- Læsevejleder
- Dansklærere

Disse personer kan hjælpe dig med at finde litteratur og har overblik over, hvad der findes af bøger og andre relevante materialer lokalt på din skole. De vil også have en erfaring med, hvordan litteratur kan sættes i spil på en god måde, og sådan kan du få idéer, som du kan udvikle på og bruge på "SFO-måden".

eReolen GO

Et godt alternativ til fysiske bøger er eReolen GO, hvor du finder e-bøger, lydbøger og podcasts til børn i alderen 7-14 år. Man kan logge ind som biblioteksbruger eller med UNI-login fra skolen. Vær opmærksom på at de titler, der er mærket med blått altid kan lånes, selvom man ikke har flere lån tilbage (Der er ellers begrænsninger på antallet af bøger, man kan læse på eReolen pr. måned).

Læsespots

Kultur
STYRELSEN

VIBORG
KOMMUNE